

פשיטות במלחמת העולם האחרונה ולקחן

מטיפוחם של „צבאות פרטיים“. והם צצים כפטר ריות. יחידות מתחרות מוקמות בזירות-מלחמה שונות. שיתוף-הפעולה לקוי ביניהן — וכתוצאה מכך שונות. שיתוף-הפעולה לקוי ביניהן — וכתוצאה מכך נובע בזבוז בתכנון ובייצור של ציוד ומה שגרוע מכל, בכוח-האדם היקר שלנו. איני מתכוין לומר כי מומחים אינם דרושים במלחמה, שום צבא אינו יכול לפעול כהלכה בלעדיהם, אם כי יתכן ויש מקום לויכוח אם אמנם יש צורך במומחים לפשיטות. אני לכשעצמי סבור כי יש צורך כזה ומעודי לא הייתי אחד מאלה אשר נתפשו לתיאוריה כי היה זה בזבוז זמן לאמן את הקומנדו משום שבטליון של חיל רגלים היה מסוגל לבצע את המשימה באותה מידה: הוא לא היה מסוגל או לפחות, לא היה צריך להיות מסוגל, מאחר שאילו כן היה, יכול אתה להיות סמוך ובטוח כי הוא הזניח את אימוני-חיל-הרגלים שלו לטובת אימוני-קומנדו, והתוצאה הבלתי-נמנעת היתה שלא היה עשוי להטיל את כל כובד משקלו בתפקידו כחיל-רגלים.

לפי עניות דעתי, התשובה לשאלה אם יש או אין צורך בגייסות „מומחים“ לפשיטות היא „יש“, אולם המסקנה היא: אל תיצור יותר מדי כאלה: אל תעצב יחידות מיוחדות במינן בשביל משימות מיוחדות במינן. כי אם הן שוות משהו, חייבות הן להיות מסוגלות לכל פשיטה מכל אופי מיוחד שהוא. יתר על כן, למען חסוך במאמץ, בכוח-אדם ובציוד יש להקים מטה מרכזי אחד, בדרגה הגבוהה ביותר, שיהיה אחראי לתיאום הארגון, השיטה, האימונים, הטכניקה והציוד של כוחות-הפשיטה.

הקומנדות של היום נתונים במסגרת של ימי שלום. הם מבוססים על חילי-הצי המלכותי — גיס אשר מסורתו ותולדותיו הנהדרים (ובכלל זה אלו של המלחמה האחרונה) עושים אותו למתאים באופן הנאות ביותר לתפקיד זה. אם הצבא יכול להקים יחידת קומנדו או שתים כדי להתחבר אליהם, מוטב, שהרי שיתוף פעולה של 100% הוא חיוני ביותר, ככל שיתהדקו הקשרים בעתיד בניהם ובין הצבא — ובמידה מסוימת עם חיל-האוויר המלכותי — מוטב.

את הפשיטות השונות, אשר בוצעו במלחמה האחרונה, אפשר לחלק לארבע סוגים עיקריים: (1) פשיטות סיור, (2) פשיטות במטרת סיוע ישיר

נושא רשימה זו הוא פעולות הפשיטה במלחמה האחרונה והמסקנות שהוצאו מהן. במושג פשיטות כוונתי, לאותן שהיו קשורות במבצעים המשולבים (בדרך הים, האוויר או היבשה). הפשיטות שבהן עומד אני לדון, יתכן שיש להגדירן כפשיטות שבהן ההתקפה על האובייקט עצמו נערכה תמיד על-ידי החייל העומד על רגליו, אם גם אפשר שהובל אל שדה המערכה וממנה, או לפחות חלק מן הדרך שמה ובחזרה — באניות, בכלי-שיט קטנים, בצוללות, במטוסים או בכלי-רכב של הצבא. במלחמה האחרונה, היו מרבית פשיטותינו בדרך הים, והצי המלכותי הובילנו שמה ובחזרה, תוך סיוע אוירי הדוק, שסיפק לנו חיל האוויר המלכותי.

הושבני כי לפשיטה, בניגוד למבצעים רגילים, נודע צד מיוחד, דהיינו, שהיא נכללת במה שאפשר לכנות טקטיקה של „נפץ וחטוף“ הנבדלת מן הפעולה המתמשכת. ואף על פי שבהתקרב המלחמה לסיומה, נתנו לגדודי-הפשיטה, לאתר שהשלימו את תפקידיהם הראשונים, תפקידי המשך על גבי היבשה — הרי בדרך כלל, ניתן לשער כי הפשיטה תהא כרוכה גם בנסיגה.

יחידות מקצועיות מיוחדות

אשר לצד המקצועי הצבאי, בוצעו הפשיטות בדרך כלל ע"י גייסות אשר אומנו ותורגלו במיוחד בפעולות-פשיטה, והגוף הגדול ביותר של גייסות כאלה נודע תחילה בשם הבריגדה של השירות המיוחד ואחר-כך כחיל-הקומנדו. אולם, היה גם מספר נרחב של גופים קטנים אחרים של גייסות מיוחדים. אלה היו מחלקת הספינות-המיוחדות, אגף הפשיטה המיוחד, חיל הפשיטות הזעירות, יחידת הסער מס. 30, יחידת סירות-סיור של חיל-הצי המלכותי, הקומנדו למלחמה הררית, היחידה לשחיה תתימית, וקבוצות-הניווט של המבצעים-המשור-לבים; ואין צורך להזכיר את החטיבות הגדולות יותר כגון: יחידות הפשיטה לטוחים ארוכים, חיל ההסתננות לטוחים ארוכים והרגימנטים המיוחדים של שירות-האוויר. זוהי ללא ספק רשימה שראוי להתכבד בה.

סבורני כי המסקנה הראשונה היא שיש להזהר

* מתוך רשימה ב- "Royal United Services Institution" הבריטי, אוגוסט 1948.

או בלתי־ישיר לפעולות גדולות יותר, בכלל זה הסחות והטעיות ע"י התקפת מטרות מבודדות, או את אגף ועורף האויב, (3) פשיטות הטרדה, (4) פשיטות חבלה.

פשיטות־סיור

נבחן תחילה את פשיטות הסיור: כונתי לפשיטות אשר נועדו לודא ולחזק ידיעות אשר הגיעו ממקורות רגילים, כמו צלומי אוויר, הקירת שבויים, מסמכים שנלקחו שלל וכד'. דוגמא טובה לפשיטות כאלה היו הפשיטות שלפני יום הפלישה לצרפת ואשר נועדו לסייר את בצורי החוף ולבדוק את סוגי המוקשים הגרמניים שם. כל יחידת־פשיטה כזו היתה מורכבת מקצין או שנים בלויית כיתת חיילים, אשר היו מתקרבים בחשאי לחוף ועושים את מלאכתם. יחידות כאלה היו יוצאות מדי פעם, עד לפלישה, כדי לברר באם לא חלו שנויים בפשיטות הגרמניות.

ברור כי בכדי לבצע פשיטה כזו עם תקוה כלשהי להצלחה — יש צורך בתכנון ובחזרה קפדניים ומפורטים ביותר. כל משתתף ומשתתף חייב לדעת בדיוק מה עומד הוא למצוא בשעה שיגיע למטרתו, עליו להיות מסוגל למצוא את דרכו בחשכה.

אולם כאן, מגיעים אנו אל מסקנתנו השניה: הייתי קורא לזה ההכרח והסכנה שבתכנון ובחזרה מפורטים ומדוקדקים. סבורני כי ההכרח נראה לעין. ככל שהתכנון והחזרות מעמיקים־חדור יותר, כן ירבו סיכויי הצלחתה של הפשיטה. אולם ישנן גם סכנות, ושתי פנים להן.

ובכן, המסקנה היא, אם תהיה מעורב אי פעם בתכנון־פשיטות (וגם פשיטות בקנה־מידה גדול) אל תשכח כי הלוקסוס של תכנון עד אחרונה־הפרטים לא תמיד ניתן ואפשרי במלחמה, ואל תניח לכך (רק מפני שהתרגלת לזאת) שיפגע באותה תכונה חיונית שלכל חייל טוב: היותו מסוגל להסתגל לפורענות־פתע. גמישות המחשבה והפעולה, אלה צריכים להיות הסיסמא.

פשיטות סיוע

דומני כי דוגמא נאה לאימפרוביזציה ויזמה נתנה לנו על ידי פעולתה של יחידה מהקומנדו מס. 3, בפשיטת דיאפ, זו יכולה לשמש כדוגמא לפשיטה המתבצעת בסיוע לפעולה גדולה יותר, אם באופן בלתי־ישיר, במרחק מסוים מן המטרה העיקרית, ויתכן שגם הרבה לפניו בזמן, לשם מטרות הטעיה.

ואם באופן ישיר, בסיוע בצורת הסחה (לרוב באגף האויב או בערפו) או התקפות על מטרות מבודדות אשר הגוף העיקרי אינו רוצה לטפל בהן.

במקרה זה של פעולת דיאפ מלאו הקומנדות את האחרון מתפקידים אלו. הדיוויזיה הקאנאדית תקפה באיזור דיאפ עצמה, אולם היו גם שתי סוללות הגנה חופיות באגפים, אחת צפונית־מזרחית ואחת דרומית־מערבית משם. שהכרחי היה שתשתקנה, שאם לא כן היו יכולות להשמיד ולחבל בספינור תינו בסמוך לחופים. קומנדו מס. 3 נקבע לסוללה הצפון־מזרחית בברנואל.

כמעט מן ההתחלה היה הכל משתבש והולך אצל קומנדו מס. 3. הדבר הראשון שקרה הוא שבמזל־ביש נתקל צי־הנחיתה בשיירה גרמנית בעלת לווי רציני, אשר הפליגה במקרה אותו יום דרומה. ספינות הלווי הגרמניות פתחו באש על אסדות־הנחיתה שלנו והצי נתפור בחשכה ללא כל תקנה. כמה ספינות טובעו, אחרות הוצאו מכלל שימוש, והיו נפגעים רבים בין החיילים, אשר חלק מהם שחו בחושך תועים וחסרי אונים. חמש מספינות ה־R הגיעו לחוף כשני מילין מן המקום המיועד להן, אך אנשיהן לא שבו אל ספינותיהם וגם לא הגיעו לשום מקום בסמוך למטרתם.

אסדת־הנחיתה אחת הגיעה, בכל זאת, למקום הנכון בערך. היתה זו יחידה לא רגילה; היא כללה בחוכה את סגן מפקד הפעולה וכמה מאנשי המטה. כל היחידה כלה כללה שלשה קצינים ושבעה עשר בעלי־דרגות אחרות. היה להם רובה גאראנד חצי־אוטומטי אחד, תשעה רובי־שירות, מקלע ברן אחד וששה טומי־גנים. שנים מן האנשים היו רצים, שנים היו אתתים בלא שיהא להם למי לאותת, וארבעה היו מלואים ליחידת־מרגמות. אולם כאן אני מגיע לעיקר! שלושה קצינים אלה עם שבעה עשר אנשיהם הצליחו לבצע את המשימה. תפקידם היה למנוע את תותחי הגנת־החופים מלירות בספינותינו, ואף אחד מתותחי־ענק אלה לא ירה אף ירייה אחת בסמוך לאניותנו עד שנסתיימה הפעולה העיקרית ואניותנו הרחיקו עד קצה טוֹח־הקליעה שלהם — או מחוצה לו לגמרי.

יחידה של שלושה קצינים ושבעה עשר בעלי דרגות אחרות אינה גדולה ביותר לצורך התקפה על סוללת־תותחים שמספר אנשיה 200, אולם הם הצליחו לטפס על הצוק ולחדור יפה לפנים הארץ, בערפה של הסוללה, מבלי שהשגיהו בהם. אחר־כך, ע"י התרוצצות והשמעת פקודות־סרק, ע"י הופעה במקומות שונים הצליחו לערער לחלוטין את בטחוננו

העצמי של מפקד הסוללה הגרמני אשר ללא ספק היה בטוח כי הותקף ע"י קומנדו בכוח 350 איש לפחות. הוא אבד את עשתונותיו במידה כזאת שהפנה את לועי-תותחיו לאחור והמטיר אש על החיילים במקום על הספינות שבים.

מכל מקום, רק אחד מאנשי הקומנדו נהרג, והוא נתרסק משעלה על מוקש בחזרו אל הצוק אשר למרג' לותיו הצליחו כל השאר לחזור בשלום לאסדתם. הם מלאו את המשימה אשר 350 איש נועדו לעשותה.

יזמה ואימפרוביזציה

וכך אנו מגיעים למסקנה מספר 3, — החשיבות העצומה של היזמה ושל כשרון-ההמצאה בשעה שהתכנית משתבשת.

מסקנה זו אומרת, איפוא, כי לשם מטרות פשיטה נסה לשכלל טכניקה אשר תאפשר לך לנצל קרקע אשר נראה כבלתי-ניתן למעבר. חופים נוחים כמעט תמיד יהיו ממוקשים, חופים גרוועים — אף פעם; מכאן שעליך לתרגל טכניקה של נחיתה על סלעים. שדות תעופה מוגנים תמיד ע"י תותחים א. מ. אבל הגרוועים אינם מוגנים, ואני בטוח כי ישנו כר-פעולה נרחב לצנחן אשר יכול לצנוח על קרקע מבוותרת או בסביבה מיוערת.

פשיטות המרדה

ועתה הבה ונעבור לסוגי-הפשיטה השלישי שהזכרתי לעיל — פשיטת ההטרדה. פשיטה כגון זו מתכנים במטרה ל"נגן" על עצביו של האויב. היא מבוצעת על-ידי יחידות קטנות, הכוללות בדרך כלל קצין אחד וחמשה בעלי דרגות אחרות, וכמעט תמיד הביאו לתוצאות הגבוהות, ללא כל השואה, מן מאמץ אשר הושקע בהן. הן גורמות לכך שהאויב יהא רגיש לקווי התחבורה שלו, והתוצאה היא שהאויב מתחיל להעסיק מאות מאנשיו בתפקידי סטאטיים של משמר והבטחה, באיזורי העורף, אשר אחרת היו נשלחים כתגבורת ללוחמים בקו הראשון.

אפשר ואחד הצדדים המעניינים ביותר באותן פשיטות של חמשה-ישישה אנשים הוא מידת הערמה שגילו אותן קבוצות על מנת לחדור למטרותיהן דרך רשת ביצוריו הפנימיים של האויב. תחבולה חביבה עליהם להערים על מחסומי-הכבישים, היתה להם מביאה את הגיפיים (אמצעי ההובלה הרגיל שלהם) עם רדת החשכה בצד הכביש, ולהמתין לשיירת כלירכב של האויב. משהגיעה, היו מצטרפים אליה מאחור ונוסעים קדימה בשקט ובשלחה.

במקרה אחד, הראוי לציון, כאשר נתקלו בזקיף

איטלקי ערני ליד מחסום-כביש בעיבורה של בנגאזי, — שנמצאה אז במרחק כ-300 מיל מאחורי קו החזית — ניגש אליו אחד האנשים שהיה בלשן מזהיר, ובאיטלקית במבטא גרמני אמר לו כי הנו קצין-מטה גרמני, שנתלבש במדי האויב כדי לבחון את אמצעי הבטחון. המשמר כולו הוזעק למענו למסדר והוא נשא לפנייהם הרצאה ארוכה על חשיבות הבטחון, בעוד שאנשי יחידתו צעדו ועברו את המחסום במכונס.

אם יש כאן לקח הניתן ללימוד, הרי חושבני שהוא זה: איזור פעולה נרחב מספק אפשרויות ללא גבול ליחידות קטנות, המורכבות מאנשים אוהבי-הרפתקאות, שאינם עלולים לאבד את עשתונותיהם בשעת הדחק.

פשיטת-החבלה

וכך הגעתי לסוג הפשיטה האחרון — לפשיטת החבלה. פשיטות אלה תוכנו במגמה להכות במאמץ-המלחמה התעשייתי של האויב, והן מכוונות להריסתו של בית-חרושת חיוני, או בית-מלאכה, שלא שימש מטרה נוחה למפציציו.

פשיטה מוצלחה מאוד מאותו סוג, אם גם בקנה-מידה קטן ביותר, בוצעה בגלומפיורד אשר בנורבגיה. כאן נחתו שני קצינים ושמונה טוראים של הקומאנדו מס. 2, מצוללת של "צרפת החפשית". המטרה היתה בית-חרושת הקשור עם ייצור האלומיניום שהיה חיוני ל"לופטוואפה". בלילה חשוך עלתה הצוללת על פני המים במרחק כמחצית המיל מהחוף, והאנשים הצליחו להגיע ליבשה בדוגיות-גומי מבלי שהשגיחו בהם. מסע שלושה ימים הביאם לסביבת בית-החרושת, מקום ששכבו במחבוא יומיים נוספים בלמדם את פני הקרקע ובעקבם אחרי נוהג המשמר רות. בלילה הששי תקפו. תפקידם היה כפול: האחד — להניח מטעני נפץ על לוחות-המגן של שלושת הגנרטורים שבתחנת-הכוח, אשר סיפקה לביהח"ר את החשמל, והשני — לפוצץ את צנורות הענק שהורידו מההר את המים בשביל תחנת-הכוח. המבצע הראשון בתחנת-הכוח לא הצליח בשלמותו כיון שרק שנים מבין שלושת המטענים התפוצצו בהצלחה. הקבוצה, כיון שהצליחה לסגת מהתחנה כמעט ללא אבידות, טיפסה על ההר שמאחורי התחנה והניחה את מטעניה מתחת לצנורות המים. התוצאה היתה איומה. כאשר פוצצו המטענים ירד במדרון ההר מבול מים וסלעים, שריסק כמעט לחלוטין את תחנת-הכוח והוציא את בית-החרושת מכלל פעולה.

* *